

(המשך מעמוד 8)

של האצ"ל, עמחי ("גיד") סגליו, שפתח את סגור לבו בנושא זה לפני שנה, עת התערב במחלוקת תמיר-בגין והעיר, כי בדרך-אגב, כי במעשה זה, על ביצועו הורה הוא בעצמו, "עבר האצ"ל גבול מסוים, בו האדם מאבד את צלמו".

העלאת הנושא מתהום הנשייה עוררה את סקרנותו של העיתונאי חביב כנען, איש הארץ המרבה לכתוב על פרקים עולמים בתולדות היישוב. הוא שב וחקר את הפרשה בצורה יסודית, גילה, בין היתר, כי הסרג'נטים קיבלו בבונקר, בו הוחבא, מזון לפי הוראת רופא, בתוספת בירה קרה וסיגריות פלייארס אנגליות.

בדו"ח החקירה שלו, שהתפרסם השבוע בכתב-העת של רפי"ה, מבס חודש, גילה כנען שתי עובדות נוספות: השליש של הציב העליון הבריטי האחרון, סיר אלן קנינגהאם, שהודיע לרב הראשי של אותם ימים, הרב אייזיק הלוי הרצוג, כי אין אפשרות לחון את הנידונים-למוות היהודים ולשחרר בצורה זאת את הסרג'נטים הבריטיים היסטופים, היה סיר ריצ'ארד צ'יינסטר, כיום מזכיר הפרסי של מלכת אנגליה, אליזבת השנייה.

ומנהל כלא עכו, האנגלי גוריו, צ'ארלסון, שסרב להוציא אל הפועל את ההוצאה ל"הורג של אנשי המחנות היהודים (ושעצר על המקום, העובר לכלא נצרת ודוכרו כחולה-רוח), לא מסתפק בפנסייה המודטר רית שלו אחר שוועדה רפואית החזירה לו את זכויותיו, אישרה שהוא בכלל לא חולה. רוח. הוא מנהל גם חנות כלכי-מטבוב כי עיירה בקרבת לונדון.

יחסי-חוך

הירושה

לפני חמישים שנה בדיוק ניצלו האוקראינים את ההזדמנות של נוכחות צבא גרמני בשטחם ומהפכה סובייטית סביבם וקימו את הרפובליקה האוקראינית הזמורה קרטיה. בירתה הייתה קייב. בית-הנבחרים שלה נקרא ראדה ושונא-היהודים סימון פטליוורה, היה אחת מדמויותיה המרכזיות. הרפובליקה הזאת לא החזיקה מעמד זמן רב, אבל בין גל פרעות ביהודים לי משנהו שינתה פעם אחת את טעמה ויצאה בהכרזה יוצאת-דופן על זכויות הגדרה עצמית לעם היהודי.

בעובדה זאת נזכרו, כנראה, לפני חור דשים מיקולה ליביצקי, נשיא הממשלה האוקראינית בגולה (ששמה המדויק הוא המרכז המדיני של אוקראינה בגולה והי יושב במיכין הגרמנית) ושר-החוך שלה, וואסילי פדורונצ'וק. השניים החיים בי גרמניה זה יובל שנים ושיתפו פעולה עם הנאצים, ניצלו את ההזדמנות של מלחמת ששת הימים, שיגרו איגרת לאשכול.

המניע. תוכן האיגרת שפורסמה רק עכשיו: גינוי יחס ברית-המועצות לישראל והודעה שלמרות שאוקראינה חופשית, לכש תקום, תשאף ליחסים ידידותיים עם ארצות ערב, הרי ברור כי האוקראינים המשושעים דים, "שבוי מוסקבה הקומוניסטית" מצד דים בכל לבם בישראל ובעמה שוחרי-החירות. ליביצקי ופדורונצ'וק לא הסתפקו בי הבטחה זאת, הסבירו גם לאשכול, מה הוא המניע העיקרי לפעילות האנטי-ישראלית של השוביניסטים: האנטישמיות שקיבלו בירושה מהממשלה הריאקציונית של רוסיה הצארית.

עיתונות

הייה

נכון!

העיתון היהודי הראשון ראה אור כי שנת 1675 באמסטרדם, נכתב בלאדינו וי נקרא מסיבות מובנות, נאזטה זה אמ סטרוס. מאז התפתחה העיתונות היהודית בצעדי-ענק, מנתה כבר לפני מאה שנים יותר מ-103 כתבי-עת שונים, הקיפה יותר מאחרי, יתופעות יוצאות-דופן כפרסום עיתון מחתרת (בעיברית דוקא, תחת השם ניצוף) במחנה-הריכוז הגרמני דכאו, וי הגיעה כיום לשיא של 886 כתבי-עת בי 79 ארצות.

הלשונות השכיחות ביותר של העיתונות היהודית הן אנגלית (338), עיברית (221) ואיריש (130). אבל מופיעים גם עיתונים

• אביהם של אלוף הגדה ויואן הרצוג ומנכ"ל משרד ראש-הממשלה יעקב הרצוג.

כחבי העולם הזה מראיינים את המנהיגים הוותיקים בגדה

שלוש + צדקה!

בכלל לא טוב בשבילנו. בעל מסעדה אחד, בקירבת שער שכם, הסכים להסביר את הדרך אל כתובתו של אחד העסקנים הערביים, אולם כשהבחין בפתק עליו היה כתוב שמו של אותו עסקן — היסס פתאום.

"הוא גר שמה", הצביע בכיוון השכונה האמריקאית, "אבל אינני יודע בדיוק היכן". אחר פנה אל חברו ולחש: "באים לקחת אותם עם רשימה ביד. מסכנים! בטח ישבו בכלא".

★ ★ ★

הפוליטיקאים יקבעו

פונתי-מערבית מרמאללה, בכפר דב-האוכלוסין בירזית, נאות מוסה נאצר בן ה-73 לקבל את כתבי העולם הזה לשיתוף. הוא היה בעבר שר-חוך בממשלת ירדן. בממשלה הראשונה שבה שותפו תר שבי הגדה המערבית, הוא היה הפלשתינאי הראשון שזכה לחיק בממשלה, זו שכינה ליד המלך עבדאללה, סבו של חוסיין.

כיהא למנהל קולג' אזורי, מוקף נאצר ספרים. בערבית, באנגלית ובגרמנית. נוסף לספריו-חינוך מובהקים, עשירה ספרייתו בי כתבים פילוסופיים ופוליטיים: הארץ המובי סחת — ספר אנגלי בהוצאה ציונית, הי מתאר את שלבי המאבק הפוליטי שקדמו להקמת מדינת ישראל. כתבים של מרטין בובר ("הכרתי אותו אישית והערכתי אור תי"). כתבים של דויד בן-גוריון ("אותו אני חייב ללמוד כדי להבין אתכם").

לנאצר, שכיח גם כשגריר ירדן באו"ם ("עיתוני לא פעם לגברת גולה מאיר, ואני חושב שדי בהצלחה"), יש נימוק טוב ל-שתיקתו.

"אני אדבר, אבל רק לאחר שאוציא לאור את ספרי, הנמצא עתה בשלבי סיום. עוד שבועיים שלושה, אולי עוד חודש". ובמה מטפל הספר?

"התחלתי לכתוב אותו זמן רב לפני הי מלחמה, ושרטטתי בו סכימה לפתרון היחסיים היהודיים-ערביים. המיפנה האחרון — המלחמה — לא עירער את הסכימה שלי, שאינה מבוססת על הנחות פוליטיות של ההוה או על דעות גזעניות, אלא מיוסדת על ערכים מוסריים. כי הבעיה היא בעייה מוסרית."

"בינתיים אוכל לומר לכם רק זאת: הגישה המוסרית אינה מתעלמת מזכויות היהודים בארץ הזאת, ואין ולא כלום עם הגישה של לזרוק את היהודים לים".

"בטרם אוציא את הספר לאור, אתן את כתבי-היד לקריאה לערבים וליהודים מסויימים, שגישתם הליברלית ידועה לי. אבל, כמובן, שלא אסתפק בכך, כי בסופו של דבר קובעים הפוליטיקאים את גורלנו, וידעתם היא הקובעת."

★ ★ ★

הערבים אינם מזורפים

בין הפוליטיקאים האלה ימצא לי בטח חושב ירושלים הערבית, שכיחן אף הוא בתפקיד שר-החוך הירדני, קוראם לו אנואר נוסייבה.

בבית-מבצרו, בירושלים שמחוך לחומות, השיח נוסייבה את אשר עם ליבו. בחופי שיות, ללא מורא, שכן הראיון התקיים לפני ההוראה הצבאית שלא לדבר, ובכלל, "אינני מפחד!"

על הקיר תלוי ציור-שמן גדול. הוא צויר על-ידי פליט ערבי, ונושא, כפי שאתם רואים, הם הפליטים הערביים. ליד הציור מצויה כוונת שמדפיה ריקים. "היו כאן חפצי אמנות, והם נעלמו בזמן הכיבוש, כשהגוררנו בדירת אחותי. הצבא הבסית להחזיר הכל". על הקיר ממול צויר שמן אחר. לא ריאליסטי, אלא אבסטרקטי. "מעשה ידי בתי. אותה מעניין הציור ואותי דברים אחרים".

בין הדברים האחרים המעניינים את נוסייבה, העיקריים הם בעיות חוך ובטחון. נוסף לכהונת שר-החוך, מילא הוא גם תפקיד שר-הגנה בממשלת ירדן.

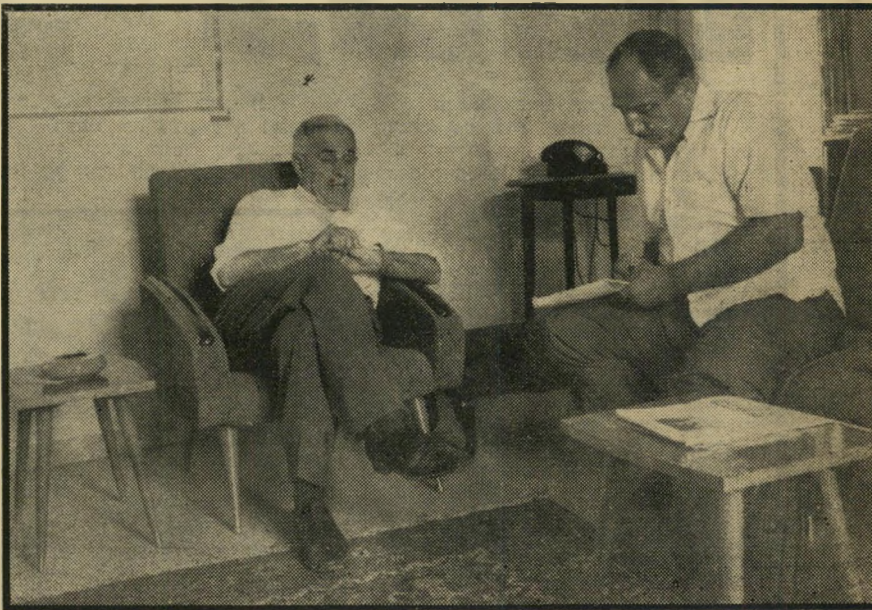
הוא יודע עובדות שעד לפני זמן קצר היו (המשך מעמוד 20)

הרות, ובכלל: החכם בעת הזאת ידום! לכן סירבו רבים להתראיין השבוע, ואלה שהסכימו לכך, התנו תנאי אחד חשוב כי עיניהם: אל תזכירו שמות ואל תגרמו לזיהוי.

בראשית השבוע פירסם היומון הערבי הממשלתי-הסתדרותי ידיעה מפיו צפת, שעברה בגדה חיש מהר מפה לאוזן. אם עד לאחרונה לא היה ליומון הערבי הדל

שורש אחד אנואר נוסייבה, מומחה לבעיות חוך ובטחון, מי שהיה שר-חוך והגנה בירדן (בשיחה עם כתב העולם הזה פאוזי אליאכמר), קבע כי לעיברים ולערבים שורש אחד ועתיד משותף בתנאי שיוכרו זכויות ערביי פלסטין.

בעייה מוסרית מוסה נאצר, הפלשתינאי הראשון שהיה שר בממשלה ירדנית (שר-חוך) ושגריר באו"ם (בשיחה עם כתב העולם הזה נעים גלעני) כותב ספר על יחסי ישראל-ערב ודורש להתייחס לעניין כלבעייה מוסרית.

עורך-דין מפורסם אחד, המתגורר מחוך לחומות העיר העתיקה, קבע בפסקנות: "מוטב סיפוח מלא למדינת-ישראל מאשר פדרציה עימה, או כל קשר אחר!"

נימוקיו: "אם תספוח אותנו, נכוח הכי בוש הצבאי שאירע בתחילת יוני, נעמוד בפני חוסר-ביריה. אף אחד בעולם הערבי לא יוכל להאשים אותנו כי קשרנו את גורלנו בישראל מרצון. אנחנו נצא נקיים מכל העסק, ונוכל לומר: אף אחד לא שאל אור תנו לרצוננו."

"אם תעשו מישאל-עם, תוכלו לפברק לכם איזו תוצאה שתמצאו, כמו שעשו כבר במקרים מות אחרים בעולם, ואחר-כך ייצא שאנו מרצוננו הסכמנו לקשר קרטיבי עימכם. זה

הוה — אליו — שום חשיבות כמעט לגבי האזרחים הערביים של ישראל, הרי שמוה חרושיים הוא הפך לעיתון חשוב.

בגדה המערבית, שהיתה עד לפרוץ המלחמה משופעת בעיתונים יומיים — ירדניים, מצריים וכל השאר — נמצא עתה למכירה רק עיתון אחד — אל-יוס. נמכרים בדוכנים גם עיתונים ערביים אחרים, במחיר מלא, אור לא אלה הם עיתונים ישנים, מתארכים ש-מלפני מלחמת ששת-הימים.

קבע אל-יוס כאחד מעמודיו הפנימיים: שלטונות ישראל לא רואים בעין יפה אותם עסקנים ומנהיגים ערביים מן הגדה, האומרים כפה מלא את אשר עם ליבם. כעתה ואילך אין להעניק ראיונות, אין להצהיר הצ